

Załącznik do Uchwały Nr XVI/29/16
Rady Powiatu Świeckiego
z dnia 23. marca 2016r....

**Powiatowy Program Przeciwdziałania
Przemocy w Rodzinie
oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie**

**Powiat Świecki
na lata 2016 -2020**

Spis treści

Wprowadzenie.....	2
Definicje przemocy.....	3
Rodzaje przemocy.....	3
Formy i skutki przemocy	5
Cykl przemocy.....	6
Mity i stereotypy na temat przemocy w rodzinie	7
Podstawy prawne w Polsce.....	8
Statystyka.....	9
Cele programu.....	17
Zakładane rezultaty programu	21
Sposób monitorowania i sprawozdawczość.....	22

Wprowadzenie

Poprzedni Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Świeckim obejmował lata 2011-2015. W związku z jego wygaśnięciem zaistniała konieczność opracowania nowego - aktualnego dokumentu, który odzwierciedli obecny stan i odpowie na bieżące potrzeby Powiatu Świeckiego w zakresie zjawiska przemocy.

Opracowanie i realizacja w/w programu jest obligatoryjnym zadaniem własnym powiatu wynikającym z art. 6 ust. 3 pkt.1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Dokument jest kontynuacją kierunków działań wyznaczonych w latach poprzednich, a jednocześnie uwzględnienia bieżące lokalne uwarunkowania i potrzeby.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dają możliwość działań systemowych i wskazują zadania poszczególnych samorządów i źródło ich finansowania.

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Świeckim stanowi uszczegółowienie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016-2020. Ponadto jest zgodny z Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014- 2020.

W naszym społeczeństwie dokonują się ciągle zmiany dlatego też istnieje konieczność poszukiwania wciąż nowych rozwiązań w tym zakresie, czego przykładem jest opracowany niniejszy program.

Definicje przemocy

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy (Dz. U. z 2015 r., poz. 1390) definiuje przemoc w rodzinie jako jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny *, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

**Ustawa jako członka rodziny definiuje "osobę najbliższą w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późn. zm.), a także inną osobę wspólnie zamieszkujejącą lub gospodarującą".*

Według Ogólnopolskiego Pogotowia dla ofiar przemocy w rodzinie „Niebieska Linia”- przemoc w rodzinie to zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie przeciw członkowi rodziny, naruszające prawa i dobra osobiste, powodujące cierpienie i szkody.

PRZEMOC W RODZINIE CHARAKTERYZUJE SIĘ TYM, ŻE:

1. **JEST INTENCJONALNA** Przemoc jest zamierzonym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary.
2. **SIŁY SĄ NIERÓWNOMIERNE** W relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą. Ofiara jest słabsza a sprawca silniejszy.
3. **NARUSZA PRAWA I DOBRA OSOBISTE** Sprawca wykorzystuje przewagę siły narusza podstawowe prawa ofiary (np. prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku itd.).
4. **POWODUJE CIERPIENIE I BÓL** Sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody. Doświadczanie bólu i cierpienia sprawia, że ofiara ma mniejszą zdolność do samoobrony.

Rodzaje przemocy

Fizyczna - naruszanie nietykalności fizycznej. Przemoc fizyczna jest intencjonalnym zachowaniem powodującym uszkodzenie ciała lub niosącym takie ryzyko, np.: popychanie, szarpanie, ciągnięcie, szturchanie, klepanie, klapsy, ciągnięcie za uszy, włosy, szczypanie, kopanie, bicie ręką, pięścią, uderzenie w twarz - tzw. "policzek", przypalanie papierosem, duszenie, krępowanie ruchów, itp.;

Psychiczna - naruszenie godności osobistej. Przemoc psychiczna zawiera przymus i groźby np.: obrażanie, wyzywanie, osądzanie, ocenianie, krytykowanie, straszenie, szantażowanie, groźenie, nieliczenie się z uczuciami, krzyczenie, oskarżanie, obwinianie, oczernianie, czytanie

osobistej korespondencji, ujawnianie tajemnic, sekretów, wyśmiewanie, lekceważenie, itp.;

Przemoc psychiczna jest najczęstszą formą przemocy i jest trudna do udowodnienia. *

Seksualna - naruszenie intymności. Przemoc seksualna polega na zmuszanie osoby do aktywności seksualnej wbrew jej woli, kontynuowaniu aktywności seksualnej, gdy osoba nie jest w pełni świadoma, bez pytania jej o zgodę lub gdy na skutek zaistniałych warunków obawia się odmówić. Przymus może polegać na bezpośrednim użyciu siły lub emocjonalnym szantażu. np.: wymuszanie pożycia, obmacywanie, gwałt, zmuszanie do niechcianych praktyk seksualnych, nieliczenie się z życzeniami partnerki/partnera, komentowanie szczegółów anatomicznych, ocenianie sprawności seksualnej, wyglądu, itp.;

Ekonomiczna - naruszenie własności. Przemoc ekonomiczna wiąże się celowym niszczeniem czyjejś własności, pozbawianiem środków lub stwarzaniem warunków, w których nie są zaspokajane niezbędne dla przeżycia potrzeby. np.: niszczenie rzeczy, włamanie do zamkniętego osobistego pomieszczenia, kradzież, używanie rzeczy bez pozwolenia, zabieranie pieniędzy, przeglądanie dokumentów, korespondencji, dysponowanie czyjąś własnością, zaciąganie pożyczek "na wspólne konto", sprzedawanie osobistych lub wspólnych rzeczy bez uzgodnienia, zmuszanie do spłacania długów, itp.;

Zaniedbanie - naruszenie obowiązku do opieki ze strony osób bliskich. Jest formą przemocy ekonomicznej i oznacza np.: nie dawanie środków na utrzymanie, pozbawianie jedzenia, ubrania, schronienia, brak pomocy w chorobie, nie udzielenie pomocy, uniemożliwianie dostępu do miejsc zaspokojenia podstawowych potrzeb: mieszkania, kuchni, łazienki, łóżka, itp.;

* dane WWW.niebieskaLinia

Przemoc gorąca – charakteryzuje się agresją słowną i fizyczną, związana jest z odreagowywaniem emocji na osobach najbliższych.

Przemoc chłodna – jest pozbawiona gwałtownych wybuchów, emocji, przypomina raczej realizację z góry zaplanowanego scenariusza, często stosowana w imię fałszywie pojmowanych „wyższych celów” np. konsekwentnego wychowywania dziecka. *

* Por. red. D.Jaszczak-Kuźmińska, Katarzyna Michalska „Przemoc w Rodzinie wobec osób starszych i niepełnosprawnych. Poradnik dla pracowników pierwszego kontaktu.” – Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Warszawa 2010

Formy i skutki przemocy

FORMY I SKUTKI PRZEMOCY W RODZINIE		
Rodzaje przemocy	Formy przemocy	Skutki przemocy
PRZEMOC FIZYCZNA	szarpanie, kopanie popychanie, obezwładnianie, duszenie, odpychanie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, bicie otwartą ręką, pięściami, różnymi przedmiotami, przypalanie papierosem, topienie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, pozostawienie w niebezpiecznym miejscu, nie udzielenie niezbędnej pomocy, itp.	bezpośrednie: uszkodzenia ciała - urazy, rany, złamania, stłuczenia, zadrapania, siniaki, poparzenia; następujące skutki: choroby w wyniku powikłań i stresu, zespół stresu pourazowego, życie w chronicznym stresie, poczuciu zagrożenia, strachu, lęku, napady paniki, bezsenność, zaburzenia psychosomatyczne, itp.;
PRZEMOC PSYCHICZNA	wyśmiewanie opinii, poglądów, przekonań, religii, pochodzenia, narzucanie swojego zdania, poglądów, stałe ocenianie, krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolowanie kontrolowanie, ograniczanie kontaktów z innymi ludźmi, wymuszanie posłuszeństwa i podporządkowania, ograniczanie snu, pożywienia i schronienia, wyzywanie, używanie wulgarnych epitetów, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie, stosowanie gróźb, szantażowanie, itp.	zniszczenie poczucia mocy sprawczej ofiary, jej poczucia własnej wartości i godności, uniemożliwienie podjęcia jakichkolwiek działań niezgodnych z zasadą posłuszeństwa, osłabienie psychicznych i fizycznych zdolności stawiania oporu oraz wyrobienie przekonania o daremności jego stawiania, odizolowanie od zewnętrznych źródeł wsparcia, całkowite uzależnienie ofiary od prześladowcy, stały strach i utrata nadziei, choroby psychosomatyczne, ciągły stres, zaburzenia snu, itp.;
PRZEMOC SEKSUALNA	gwałt, wymuszanie pożycia seksualnego, nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, zmuszanie do seksu z osobami trzecimi, sadyzm w pożyciu, wyśmiewanie wyglądu, ciała i krytyka zachowań seksualnych, itp.	obrażenia fizyczne, ból i cierpienie, obniżona samoocena i poczucie własnej wartości, utrata poczucia atrakcyjności i godności, zaburzenia seksualne, oziębłość, zamknięcie się /lęk, strach, unikanie seksu/, uogólniona niechęć i obawa do przedstawicieli płci sprawcy przemocy, itp.
PRZEMOC EKONOMICZNA	okradanie, zabieranie pieniędzy, nie łożenie na utrzymanie, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, niezaspokajanie podstawowych, materialnych potrzeb rodziny, szantażowanie, zaciąganie długów i kredytów bez zgody współmałżonka, zmuszanie do pożyczek, uniemożliwianie korzystania z pomieszczeń niezbędnych do zaspakajania potrzeb (kuchnia, łazienka) itp.	całkowita zależność finansowa od partnera, niezaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych, bieda, zniszczenie poczucia własnej godności i wartości, znalezienie się bez środków do życia.

* dane WWW.niebieskalinia

Cykl przemocy

Przemoc domowa rzadko jest czynem jednorazowym. Znacznie częściej jest procesem o długiej, nawet kilkunastoletniej historii. Ma tendencję do powtarzania się według zauważalnej prawidłowości. Cykl przemocy składa się zwykle z trzech następujących po sobie faz:

faza narastającego napięcia – jest to początek cyklu, który charakteryzuje się wzrostem napięcia i natężenia sytuacji konfliktowych. W tej fazie sprawca jest napięty i stale poirytowany. Każdy drobiazg wywołuje jego złość, często robi awanturę, może zacząć więcej pić, przyjmować narkotyki lub inne substancje zmieniające świadomość. Może poniżyć ofiarę, poprawiając swoje samopoczucie. Prowokuje kłótnie i staje się coraz bardziej niebezpieczny. Sprawia wrażenie, że nie panuje nad swoim gniewem. Ofiara stara się jakoś opanować sytuację – uspokaja go, spełnia wszystkie zachcianki, wywiązuje się ze wszystkich obowiązków. Często przeprosza sprawcę. Ciągłe zastanawia się nad tym, co może zrobić, aby poprawić mu humor, uczynić go szczęśliwym i powstrzymać przed wyrządzeniem krzywdy. Niektóre ofiary w tej fazie mają różne dolegliwości fizyczne, jak bóle żołądka, bóle głowy, bezsenność, utratę apetytu. Inne wpadają w apatię, tracą energię do życia lub po pewnym czasie stają się niespokojne i pobudliwe nerwowo. Jest to wynik narastania napięcia, które po pewnym czasie staje się nie do zniesienia. Zdarza się, że ofiara wywołuje w końcu awanturę, żeby „mieć to już za sobą”,

faza ostrej przemocy – następuje wybuch gniewu i wyładowanie agresji. W tej fazie sprawca staje się gwałtowny. Wpada w szal i wyładowuje się. Eksplozję wywołuje zazwyczaj jakiś drobiazg, np. lekkie opóźnienie posiłku. Skutki użytej przemocy mogą być różne – podbite oko, połamane kości, obrażenia wewnętrzne, a nawet śmierć. Ofiara stara się zrobić wszystko, żeby go uspokoić i ochronić siebie. Zazwyczaj, niezależnie od tego jak bardzo się stara, wściekłość sprawcy narasta coraz bardziej. Czuje się bezradna, bo ani przekonywanie sprawcy, ani bycie miłą/miłym, ani bierne poddawanie się mu nie pomaga i nie łagodzi jego gniewu. Po zakończeniu wybuchu przemocy, ofiara jest w stanie szoku. Nie może uwierzyć, że to się naprawdę stało. Odczuwa wstyd i przerażenie. Jest oszołomiona. Staje się apatyczna, traci ochotę do życia, odczuwa złość i bezradność.

faza miodowego miesiąca – jest to faza skruchy ze strony sprawcy, okazywania żalu. Gdy sprawca wyładował już swoją złość i wie, że posunął się za daleko nagle staje się inną osobą. Szczerze żałuje za to, co zrobił, okazuje skruchę i obiecuje, że to się nigdy nie powtórzy. Stara się znaleźć jakieś wytłumaczenie dla tego, co zrobił i przekonuje ofiarę, że to był jednorazowy, wyjątkowy incydent, który już nigdy się nie zdarzy. Sprawca okazuje ciepło i miłość. Staje się znowu podobny do tego, jaki był na początku znajomości. Zachowuje się jakby przemoc nigdy nie miała miejsca. Rozmawia z ofiarą, dzieli się swoimi przeżyciami, obiecuje, że już nigdy jej nie

skrzywdzi. Dba o ofiarę, spędza z nią czas. Sprawca i ofiara zachowują się jak świeżo zakochana para. Ofiara zaczyna wierzyć w to, że partner/partnerka się zmieniła/a i że przemoc była jedynie incydentem. Czuje się kochana, myśli, że jest dla niego ważna i znowu go kocha. Spełniają się jej marzenia o cudownej miłości, odczuwa bliskość i zespolenie z partnerem/partnerką. Życie we dwoje wydaje się piękne i pełne nadziei. Ale faza miodowego miesiąca przemija i znowu rozpoczyna się faza narastania napięcia. Zatrzymuje ona ofiarę w cyklu przemocy, bo łatwo pod jej wpływem zapomnieć o koszmarze pozostałych dwóch faz. Prawdziwe zagrożenie, jakie niesie ze sobą faza miodowego miesiąca jest związane z tym, że przemoc w następnym cyklu jest zazwyczaj gwałtowniejsza.

* dane WWW.niebieskalinia

Mity i stereotypy na temat przemocy w rodzinie

W świadomości społecznej funkcjonuje wiele mitów i stereotypów na temat przemocy w rodzinie, przy czym większość z nich jest używana jako argument za stosowaniem przemocy lub jako jej usprawiedliwienie. Służą do ukrycia, zamaskowania i zbagatelizowania problemu. Mity i stereotypy są bardzo niebezpieczne, ponieważ z jednej strony – zniewalają ofiarę przemocy i sprzyjają sprawcy, dając sygnał o społecznym przyzwoleniu na przemoc i o bezkarności, a z drugiej – utrudniają świadkom reagowanie i decydowanie o niesieniu pomocy dla ofiar.

Do najczęściej spotykanych mitów i stereotypów na temat przemocy w rodzinie należą stwierdzenia:

- „*Nie ujawnia się tajemnic rodzinnych*” Przemoc nie skończy się sama, pierwszym krokiem do jej przerwania jest przełamanie milczenia i izolacji

- „*Przemoc w rodzinie to sprawa prywatna, nikt nie powinien się wtrącać*” ,

Niektóre osoby nie potrafią poradzić sobie z problemami rodzinnymi bez ingerencji osób postronnych. Z drugiej strony wstydzą się lub boją mówić o tym, co dzieje się w domu. Interwencja z zewnątrz może niejednokrotnie zapobiec tragedii. Przemoc w rodzinie jest przestępstwem – każdy ma prawo zapobiec przestępstwu.

- „*Przemoc w rodzinie to problem marginesu społecznego*” ,

Doświadczenie przemocy nie jest zależne od statusu społecznego, zdarza się także w tzw. „dobrych domach”.

- „*Przemoc jest wtedy gdy widać ślady pobicia*” ,

Przemoc fizyczna pozostawiająca ślady na ciele ofiary jest tylko jedną z form przemocy. Inne formy przemocy dezintegrują funkcjonowanie emocjonalne człowieka.

- „*Przyczyną przemocy w rodzinie jest alkohol*” ,

Alkohol jest jednym z czynników „wyzwalających” przemoc, usprawiedliwieniem jej, ale nie jest przyczyną agresji. Sprawcy przemocy w rodzinie nie zawsze są pod wpływem alkoholu. Uzależnienie od alkoholu nie zwalnia od odpowiedzialności za czyny.

- *„Ofiara przemocy wyraża na nią zgodę, gdyby było inaczej odeszłaby od sprawcy”*,

Często ofiara przemocy jest tak osaczona i zastraszona przez sprawcę, że nie widzi możliwości zmiany sytuacji, w jakiej się znalazła. Niejednokrotnie problemem jest brak samodzielności finansowej i schronienia.

- *„Jeśli ktoś jest bity to znaczy, że na to zasłużył”*,

Za przemoc zawsze winę ponosi sprawca. Niezależnie od zachowania ofiary będzie on w stosunku do niej agresywny. Nikt nie ma prawa bić i poniżać kogokolwiek

- *„Gwałt w małżeństwie nie istnieje”*.

Przemoc seksualna ma miejsce także w małżeństwie.

(źródło: „Przewodnik do procedury interwencyjnej wobec przemocy w rodzinie”, Hanna Dorota Sasal.)

Podstawy prawne w Polsce

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie uwarunkowania prawne ma przede wszystkim w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005r. (Dz. U. z 2015r. poz. 1390) i Krajowym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Inne akty prawne niezbędne do realizacji Programu to:

- ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2015r. poz. 2082),
- ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks Postępowania Karnego (Dz. U. Z 1997 r., Nr 89 poz. 555 ze zm.),
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015r. poz. 163 ze zm.),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2015 r., poz. 1286 ze zm.).
- rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 w sprawie procedury „Niebieskiej Karty” oraz wzorów „Niebieskiej Karty” (Dz.U. z 2011r. Nr 209 poz. 1245)

Do zadań powiatu należy w szczególności:

- 1) opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- 2) opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
- 3) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej;

Do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy w szczególności:

- 1) tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie;
- 2) opracowywanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie

Statystyka

W celu właściwej analizy zjawiska przemocy w rodzinie występującego na terenie Powiatu Świeckiego konieczne staje się przedstawienie danych statystycznych określających rozmiar zjawiska. Powiat Świecki terytorialnie składa się z 11 gmin (Bukowiec, Dragacz, Drzycim, Jezewo, Lniano, Nowe, Osie, Pruszcz, Świecie, Świekatowo, Warlubie). Dwie z nich to gminy miejsko - wiejskie (Nowe, Świecie), pozostałe – wiejskie. Ludność powiatu świeckiego w 2014 roku liczyła 99.852 osoby (źródło: dane GUS).

Dla zdiagnozowania zjawiska przemocy poniżej zostały przedstawione dane pozyskane z Komendy Powiatowej Policji, Zespołów Interdyscyplinarnych z terenu Powiatu Świeckiego, Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu Powiatu Świeckiego, Sądu Rejonowego w Świeciu, Prokuratury Rejonowej w Świeciu oraz Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Świeciu z za lata 2012-2014. Trzeba jednak pamiętać, że statystyki wszystkich służb zajmujących się problematyką przemocy opierają się wyłącznie na zgłoszonych przypadkach stosowania przemocy. Dane zawarte poniżej są więc danymi cząstkowymi, które obrazują zaledwie pewien odsetek tego zjawiska, gdyż nie uwzględniają sytuacji nie zgłoszonych.

Tabela nr 1. Liczba przeprowadzonych przez Policję interwencji dotyczących przemocy w rodzinie w latach 2012-2014

	ROK		
	2012	2013	2014
IŁOŚĆ PRZEPROWADZONYCH INTERWENCJI DOMOWYCH	OGÓŁEM		
	bd	1835	1546
dotyczących przemocy w rodzinie (wszczęcie procedury NK)	W TYM:		
	41	51	133
IŁOŚĆ INTERWENCJI DOTYCZĄCYCH PRZEMOCY W RODZINIE ZE WZGLĘDU NA MIEJSCE ZAMIESZKANIA	OGÓŁEM		
	41	51	133
	W TYM:		
MIASTO	29	26	60
WIEŚ	12	25	73
LICZBA POKRZYWDZONYCH W WYNIKU PRZEMOCY DOMOWEJ	OGÓŁEM		
	51	73	173
	W TYM LICZBA:		
KOBIET	39	52	123
MĘŻCZYŹN	7	3	14
MAŁOLETNICH	5	18	36
LICZBA SPRAWCÓW PRZEMOCY DOMOWEJ	OGÓŁEM		
	42	52	134
	W TYM LICZBA:		
KOBIET	5	7	8
MĘŻCZYŹN	36	44	125
NIELETNICH	1	1	1
LICZBA SPRAWCÓW PRZEMOCY DOMOWEJ POD WPLYWEM ALKOHOLU	OGÓŁEM		
	24	46	115
	W TYM LICZBA:		
KOBIET	1	5	6
MĘŻCZYŹN	23	41	108
NIELETNICH	0	0	1

Źródło: dane KPP Świecie.

Tabela nr 2 Ilość wszczętych procedur „Niebieskiej Karty” w latach 2012-2014

ROK	2012	2013	2014
Ilość prowadzonych „Niebieskich Kart”	93	146	229
Ilość zainicjowanych procedur NK przez poszczególne służby	OGÓLEM		
	91	124	198
	W TYM:		
Policja	69	87	162
jednostki pomocy społecznej	17	27	28
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	1	1	2
służba zdrowia	0	1	0
oświata	3	7	5
Inne: Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie	1	1	1
Ilość zakończonych „Niebieskich Kart”	OGÓLEM		
	60	108	145

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Zespołów Interdyscyplinarnych z terenu powiatu świeckiego.

Tabela nr 3. Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskiej Karty” oraz ilość złożonych zawiadomień w latach 2012-2014.

ROK	2012	2013	2014
Liczba rodzin dotkniętych przemocą	88	123	191
Liczb osób w rodzinie	325	456	703
Ilość zawiadomień do Sądu	OGÓLEM		
	13	14	12
wnioski o ograniczenie władzy rodzicielskiej	W TYM:		
	3	6	5
Ilość zawiadomień do Prokuratury	5	7	12
Ilość wniosków o udział sprawcy w programie korekcyjno-edukacyjnym	2	3	7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Zespołów Interdyscyplinarnych z terenu powiatu świeckiego.

Tabela nr 4 Liczba dochodzeń prowadzonych przez Prokuraturę Rejonową w Świeciu z art. 207 Kodeksu Karnego w latach 2012-2014.

ROK	2012	2013	2014
Ilość dochodzeń w sprawie przemocy	40	38	48
Ilość dochodzeń w sprawie przemocy z art. 207 KK zakończonych wniesieniem aktu oskarżenia	8	19	20
Ilość dochodzeń w sprawie przemocy z art. 207 KK umorzonych	32	19	28

Źródło: dane Prokuratura Rejonowa w Świeciu.

Tabela nr 5 Liczba postanowień i postępowań prowadzonych przez Sąd Rejonowy w Świeciu w związku z przemocą w rodzinie w latach 2012-2014.

ROK	2012	2013	2014
Ilość postanowień z art. 207 KK zakończonych wydaniem wyroku skazującego	13	10	18
Ilość postępowań zakończonych umorzeniem	0	2	2
Ilość postępowań zakończonych uniewinnieniem	0	0	0
Ilość postępowań warunkowo umorzonych	0	1	0

Źródło: dane Sąd Rejonowy Świecie.

Tabela nr 6 Rodzaj środków karnych zastosowanych przez Sąd Rejonowy w Świeciu wobec sprawców przemocy w latach 2012-2014.

ROK	2012	2013	2014
Środki karne zastosowane wobec sprawców przemocy w rodzinie:			
Kara ograniczenia wolności	7	6	6
Kara pozbawienia wolności	5	4	12
Uczestnictwo w programach korekcyjno-edukacyjnych	0	1	1
Kara powstrzymania się od zbliżania się do pokrzywdzonego	1	3	1
Kara opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym	0	0	0

Źródło: dane Sąd Rejonowy Świecie.

Powyżej przedstawione dane statystyczne obrazują zjawisko przemocy przeanalizowane na podstawie procedury „Niebieskiej Karty”.

„Niebieskie Karty” to procedura interwencyjna stosowana przez Policję, pomoc społeczną i gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych, oświatę, służbę zdrowia. Przedstawiciele w/w służb zostali zobligowani do wszczęcia procedury w wyniku powzięcia – w ramach obowiązków służbowych lub zawodowych- podejrzania stosowania przemocy w danej rodzinie lub w wyniku zgłoszenia takiego faktu przez członka rodziny lub przez osobę która była świadkiem takiego czynu. Oznacza to, że uruchomienie procedury powinno nastąpić w sytuacji, kiedy do przedstawiciela każdej z w/w służb trafiła informacja, na podstawie której może przypuszczać iż w rodzinie może dochodzić do przemocy. Informacja ma stać się impulsem do zarejestrowania takiego faktu i do uruchomienia działań o charakterze interwencyjnym, których wszczęcie nie wymaga zgody osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

Wypełniony formularz „Niebieskiej Karty” jest przekazywany do przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego. Przekazanie dokumentacji jednak nie zdejmuje ze służb konieczności utrzymania, w ramach obowiązków służbowych kontaktu z rodziną, w której jest przemoc i nie oznacza, że od tej chwili pomocą w rodzinie zajmować się będzie wyłącznie zespół interdyscyplinarny lub grupa robocza. Osoba dotknięta przemocą w ramach procedury otrzymuje formularz, który zawiera informacje pozwalający zrozumieć zjawisko przemocy oraz informacje gdzie świadczona jest pomoc w stosunku do osób dotkniętych przemocą.

Dane pozyskane z Komendy Powiatowej Policji w Świeciu ukazują, że drastycznie wzrosła liczba wszczętych procedur „Niebieskiej Karty” a co za tym idzie zwiększyła się liczba sprawców przemocy domowej oraz liczba ofiar. Ofiarami przemocy znacznie częściej są kobiety i małoletni, aniżeli mężczyźni.

Zespoły Interdyscyplinarne działające na terenie Powiatu Świeckiego przekazały dane, z których wynika, że z roku na rok wzrasta ilość prowadzonych procedur „Niebieskiej Karty”. Najczęściej to Policja jest inicjatorem zakładania Niebieskiej Karty. Coraz częściej Zespoły Interdyscyplinarne składają zawiadomienia do Prokuratury i wnioskuje o udział sprawców w programie korekcyjno- edukacyjnym. Rośnie ilość zakończonych procedur „NK” co może świadczyć o skuteczności działań instytucji zajmujących się problematyką przemocy.

Wzrasta również liczba prowadzonych dochodzeń przez Prokuraturę Rejonową w Świeciu. Powyższe może świadczyć o wzroście świadomości wśród ofiar przemocy i podejmowaniu decyzji o dochodzeniu swych praw na drodze sądowej.

Sprawy kończące się wniesieniem aktu oskarżenia przez Prokuraturę Rejonową w Świeciu swoje rozstrzygnięcie mają w Sądzie Rejonowym w Świeciu. Nie wszystkie sprawy wniesione do SR kończą się wydaniem wyroku skazującego, część spraw jest zakańczanych umorzeniem,

warunkowo umarzanych lub zakończonych uniewinnieniem. Jednakże większość spraw kończy się wydaniem wyroków skazujących. W 2014r. liczba wyroków skazujących wzrosła w stosunku do lat poprzednich. Jeżeli natomiast chodzi o wnioski w sprawie orzeczenia udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym to są to na tyle niewielkie ilości, że przeprowadzenie programu byłoby niemożliwe.

Powyższe dane obrazują jak bardzo ważne i konieczne jest podjęcie wspólnych skoordynowanych działań zmierzających do zmniejszenia rozmiarów przemocy przez m.in. jednostki pomocy społecznej, organy ścigania i wymiar sprawiedliwości i oświatę. Każda z tych instytucji dysponuje innymi narzędziami, a poprzez ich połączenie można podejmować skuteczne działania skierowane przeciwko tak negatywnemu zjawisku społecznemu, jakim jest przemoc.

Tabela nr 9 Ilość udzielonych porad w ramach interwencji kryzysowej w latach 2012-2014.

ROK	2012			2013			2014		
	OGÓŁEM	KOBIETY	MEŻCZYŹNI	OGÓŁEM	KOBIETY	MEŻCZYŹNI	OGÓŁEM	KOBIETY	MEŻCZYŹNI
ILOŚĆ UDZIELONYCH PORAD	289	200	89	201	134	67	310	206	104
RADCA PRAWNY	W TYM W ZWIĄZKU Z PRZEMOCĄ								
	17	17	0	17	12	5	20	18	2
	183	146	37	188	150	38	149	112	37
PSYCHOLOG	W TYM W ZWIĄZKU Z PRZEMOCĄ								
	93	72	21	75	53	22	68	48	20
	100	86	14	173	113	60	118	90	28
PEDAGOG	W TYM W ZWIĄZKU Z PRZEMOCĄ								
	48	36	12	62	42	20	60	41	19
	50	29	21	36	23	13	47	29	18
TERAPEUTA UZALEŻNIEŃ	W TYM W ZWIĄZKU Z PRZEMOCĄ								
	17	13	4	20	14	6	26	18	8
	0	0	0	5	0	0	6	0	0
PSYCHIATRA	W TYM W ZWIĄZKU Z PRZEMOCĄ								
	0	0	0	0	0	0	0	0	0
RAZEM	622	461	161	603	420	178	630	437	187

Zródło: opracowanie własne

Ośrodek Interwencji Kryzysowej jest placówką zapewniającą nieodpłatne specjalistyczne usługi poradnictwo prawne, psychologiczne, rodzinne, konsultacje w zakresie uzależnień, konsultacje psychiatryczne oraz schronienie w formie hostelu dla osób i rodzin, które znajdują się w sytuacji kryzysowej. Celem Strategicznym prowadzenia Ośrodka jest zapewnienie pomocy osobom i rodzinom, które znalazły się w różnych sytuacjach kryzysowych w szczególności takich jak: przemoc w rodzinie, alkoholizm, kryzysy małżeńskie, sieroctwo, żaloba, bezrobocie, niezaradność życiowa, problemy opiekuńcze, choroba. Analizując dane za lata 2012-2014 wynika, że na stałym poziomie utrzymuje się świadczenie formy wsparcia w postaci poradnictwa specjalistycznego. Należy tu jednak zaznaczyć, że udzielane poradnictwo nie jest związane wyłącznie z przemocą w rodzinie, ale również w innych sytuacjach kryzysowych. Największym zainteresowaniem cieszy się poradnictwo prawne, psychologiczne, a następnie pedagogiczne. Analiza danych pozwala stwierdzić, że jest stałe zapotrzebowanie na tę formę wsparcia wśród mieszkańców powiatu świeckiego.

ROK	2012	2013	2014
ILOŚĆ UMIESZCZEŃ	7	3	5
W TYM:			
LICZBA OSÓB	20	7	9
OKRES PRZEBYWANIA W DNIACH	111	18	117

Źródło: opracowanie własne

Cele programu

Celem strategicznym programu jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w Powiecie Świeckim.

Cele operacyjne programu (tabela):

Cele operacyjne	Realizacja celów	Realizator/ współrealizator/ Partner/ Termin realizacji	Adresaci programu	Wskaźniki	Finansowanie
<p>Cel strategiczny 1</p> <p>Cel operacyjny 1.1 Wczesna profilaktyka rodzin, tworzenie i rozwijanie różnych form wsparcia</p>	<p>Zapewnienie wsparcia specjalistycznego rodzinom zagrożonym wykluczeniem społecznym</p> <p>1. Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie na obszarze powiatu. 2. Świadczenie profesjonalnej pomocy dla osób lub rodzin poprzez poradnictwo specjalistyczne psychologiczne, prawne, rodzinne, terapie uzależnień w szczególności polegające na pomocy rodzinie w rozwiązywaniu bieżących problemów małżeńskich, wychowawczych, rodzinnych pojawiających się na poszczególnych etapach życia rodzinnego, zapobiegające narastaniu i pogłębianiu się dysfunkcji rodziny 3. Działania o charakterze profilaktycznym mające na celu udzielanie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie. 4. Upowszechnianie informacji o instytucjach i placówkach</p>	<p>PCPR – OIK, OPS, Policja, PPP, organizacje pozarządowe, oświata, GKRPA, Sąd, Prokuratura</p> <p style="text-align: center;"><u>2016-2020</u></p>	<p>Działania skierowane są do:</p> <p>1) ogółu społeczeństwa, w tym osób zagrożonych przemocą w rodzinie; 2) osób dotkniętych przemocą w rodzinie; 3) osób stosujących przemoc w rodzinie; 4) świadków przemocy w rodzinie; 5) służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.</p>	<p>- Liczba opracowanych diagnoz (co dwa lata) - Liczba osób korzystających z pomocy - Rodzaje form wsparcia/ Liczba porad - Liczba inicjatyw - Liczba podjętych wspólnych działań - Liczba i rodzaj upowszechnianych informacji</p>	<p>Środki własne Powiatu, środki z budżetu państwa, środki UE</p>

<p>Cel operacyjny 1.2 Zapewnienie profesjonalnej pomocy w szczególności w postaci poradnictwa specjalistycznego rodzinom dotkniętym przemocą w rodzinie.</p>	<p>świadczących poradnictwo specjalistyczne.</p> <p>5. Współpraca pomiędzy instytucjami i organizacjami działającymi w zakresie pomocy rodzinom w celu zapewnienia wieloaspektowej pomocy (rozwoj pracy zespołowej)</p> <p>6. Współpraca z kościołami i związkami wyznaniowymi na terenie powiatu. Wprowadzenie elementów edukacji na temat zjawiska przemocy w rodzinie w ramach działania poradni prowadzonych przez kościoły i związki wyznaniowe do programów nauk przedmażeńskich.</p>	<p>PCPR – OIK, OPS, Policja, PPP, organizacje pozarządowe, oświata, specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy, prokuratura, sąd, Poradnia Leczenia Uzależnień</p> <p style="text-align: right;"><u>2016-2020</u></p>	<p>Działania skierowane są do</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) osób dotkniętych przemocą w rodzinie i członków rodzin; 2) osób stosujących przemoc w rodzinie; 3) świadków przemocy w rodzinie; 4) służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie. 	<p>- Liczba osób korzystających z pomocy</p> <p>- Rodzaje form wsparcia/ Liczba porad</p> <p>- Liczba osób/ rodzin korzystających z hotelu OIK</p> <p>- Liczba inicjatyw w zakresie organizowanych grup wsparcia/ Liczba korzystających</p> <p>- Liczba inicjatyw w zakresie zorganizowania programów korekcyjno-edukacyjnych/ Liczba osób skierowanych do udziału w programie/ Liczba osób które ukończyły program</p>	<p>Środki własne Powiatu, środki z budżetu państwa, środki UE</p>
---	---	--	--	---	---

	<p>wychowywanie dzieci bez użycia przemocy.</p> <p>7. Inne formy wsparcia dostosowane do indywidualnych potrzeb.</p> <p>8. Zorganizowanie grupy korekcyjno – edukacyjnej dla sprawców przemocy i zwiększanie skuteczności działań interwencyjnych wobec sprawców przemocy</p>				
<p>Cel strategiczny</p> <p>2</p> <p>Cel operacyjny</p> <p>2.1 Podnoszenie oraz doskonalenie umiejętności kadr pomocy społecznej i innych współpracujących z nimi podmiotów.</p>	<p>Tworzenie warunków do skutecznego przeciwdziałania przemocy w rodzinie</p> <p>1. Udział w szkoleniach i konferencjach w zakresie specjalistycznej pomocy rodzinie z problemem przemocy</p> <p>2. Organizowanie spotkań pracowników służb społecznych, instytucji i organizacji pozarządowych związanych z pomocą społeczną w celu wymiany opinii oraz doświadczeń związanych z pracą na rzecz rodzin</p> <p>3. Stworzenie systemu współpracy i komunikacji instytucji świadczących pomoc ofiarom i świadkom przemocy (zespoły interdyscyplinarne dla danego przypadku) – rozwój pracy zespołowej</p> <p>4. Stworzenie systemu współpracy i komunikacji z innymi jednostkami udzielającymi specjalistycznego poradnictwa (np. w zakresie uzależnień, zaburzeń psychicznych)</p> <p>5. Przesyłanie zaktualizowanych informatorów o instytucjach rządowych i samorządowych, podmiotach oraz organizacjach pozarządowych, które posiadają ofertę w zakresie wsparcia ofiar przemocy oraz realizujących programy korekcyjno-edukacyjne dla</p>	<p>PCPR – OIK, OPS, Policja, PPP, organizacje pozarządowe, oświata, GKRPA, Poradnia Leczenia Uzależnień, Sąd, Prokuratura, ROPS</p> <p><u>2016-2020</u></p>	<p>Działania skierowane są do</p> <p>1) służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.</p>	<p>- Liczba szkoleń, konferencji/ Liczba uczestników</p> <p>- Liczba spotkań/Liczba i rodzaj inicjatyw</p> <p>- Liczba przekazanych informatorów w wersji elektronicznej</p>	<p>Środki własne Powiatu, środki z budżetu państwa, środki UE</p>

<p>Cel operacyjny 2.2 Kampanie informacyjne i działania profilaktyczne</p>	<p>sprawców przemocy.</p>	<p>1. Edukacja publiczna – informowanie społeczeństwa o możliwościach szukania pomocy psychospołecznej i prawnej poprzez rozpowszechnianie ulotek, plakatów, informatorów, zamieszczanie informacji w lokalnej prasie, radio, telewizji</p> <p>2. Prowadzenie lokalnych kampanii społecznych, które obalają mity i stereotypy na temat przemocy w rodzinie, opisują mechanizmy przemocy w rodzinie, promują metody wychowawcze bez użycia przemocy i informują o zakazie stosowania kar cielesnych wobec dzieci przez osoby wykonujące władzę rodzicielską oraz sprawujące opiekę lub pieczę oraz promują działania służące przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.</p> <p>3. Podnoszenie świadomości społecznej oraz ograniczanie zaburzeń życia społecznego związanych z występowaniem przemocy z uwzględnieniem osób z zaburzeniami psychicznymi</p>	<p>PCPR – OIK, OPS, Policja, PPP, organizacje pozarządowe, oświata, GKRPA, Poradnia Leczenia Uzależnień, Sąd, Prokuratura, ROPS, kościoły, związki wyznaniowe</p> <p><u>2016-2020</u></p>	<p>Działania skierowane są do</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ogółu społeczeństwa, w tym osób zagrożonych przemocą w rodzinie; 2) osób dotkniętych przemocą w rodzinie; 3) osób stosujących przemoc w rodzinie; 4) świadków przemocy w rodzinie; 5) służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie. 	<p>- Liczba kampanii/Liczba działań - Liczba podjętych inicjatyw - Liczba zadań/rodzaje zadań</p>	<p>Środki własne Powiatu, środki z budżetu państwa, środki UE</p>
---	---------------------------	---	---	---	---	---

ZAKŁADANE REZULTATY PROGRAMU

Osiągnięcie rezultatu	Zagrożeń w osiągnięciu rezultatu
1. Zwiększenie skuteczności i dostępności pomocy dla ofiar przemocy	<ol style="list-style-type: none"> 1. Brak środków finansowych na rozszerzenie oferty wsparcia dla ofiar przemocy. Brak możliwości wyodrębnienia OIK jako odrębnej instytucji. 2. Niechęć do współpracy ofiar przemocy. 3. Brak doświadczonej i wykwalifikowanej kadry.
2. Edukacja promująca metody wychowawcze bez użycia przemocy i zwiększenie społecznej wrażliwości i zaangażowania w sprawy przeciwdziałania przemocy.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ograniczone możliwości wykonania zadania. 2. Brak środków finansowych. 3. Niechęć rodziców do udziału w szkoleniach. 4. Mity i stereotypy na temat przemocy w rodzinie.
3. Podniesienie kwalifikacji służb realizujących program.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Niewystarczająca ilość środków finansowych. 2. Brak kadry do realizacji zadań.

Sposób monitorowania i sprawozdawczość

1. Monitorowanie programu odbywać się będzie na podstawie rocznej sprawozdawczości z realizowanych celów.
2. Sprawozdanie z realizacji programu będzie przedkładane corocznie Radzie Powiatu Świeckiego łącznie ze sprawozdaniem z działalności PCPR.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Grzegorz Chmielewski